

החלטת ועדת האתיקה

בענין קובלנה של ח"כ משה גפני נגד ח"כ יוסף לפיד

מיום 16.10.2001

1. הקובלנה

ביום 21.2.2000 הגיש ח"כ משה גפני לוועדת האתיקה של חברי הכנסת קובלנה נגד ח"כ יוסף לפיד, בענין כתבה שפרסם ח"כ לפיד בעיתון "מעריב" שכותרתה "שלום מתחיל מבית".

1.1 מתוך הכתבה מצטט ח"כ גפני כדלקמן:

"צבא הכיבוש החרדי מאיים על ישראל הרבה יותר מאיביה מבחוח, אבל מרצ וישראל אחת ששות לשתף עימו פעולה..." "המפלגות החרדיות תפסו את הפרינציפ ופועלות בכנסת יום יום כחברי מאפיה שאינם צריכים לפוצץ את קופת הבנק, כי המנהל מסר להם את המפתח. בשבוע שעבר, כאשר נמסר כי מפעל מחשב לכל ילד נסגר באין תקציב, נודע כי ישיבות קיבלו, מעבר לתקציב החינוך החרדי, מאות מיליוני שקלים כעמותות", וכן "האיום על ישראל מבפנים חמור בהרבה מהאיום על ישראל מבחוץ, ישראל אחת ומרצ מצטיירות כיום כמשתפי"ם של צבא הכיבוש החרדי".

לטענת הקובל, הכתבה שכל כולה הסתה ברוטלית חסרת תקדים כנגד הציבור החרדי, מטרתה לעורר מדנים, הסתה, לשון הרע ועוד.

1.2 במקביל שלח ח"כ גפני, ביום 22.2.2000, מכתב ליועץ המשפטי לממשלה ובו דרש להסיר את חסינותו של ח"כ לפיד ולהעמידו לדין פלילי בעקבות הכתבה.

2. תגובת הנקבל

ביום 6.4.2000 שלח ח"כ לפיד תגובה לוועדת האתיקה.

לטענתו מדובר בקובלנה קנטרנית שמטרתה האחת והיחידה היא להתפרסם בעיתונות החרדית כדי להפגין את ערנותו הלוחמנית של הקובל.

לטענת הנקבל, המאמר ב"מעריב" הוא מאמר פובליציסטי מובהק המתריע על הסכנות האורבות למדינה בכלל ולציבור החילוני בפרט ממעללי העסקנים החרדים שהקובל נמנה אתם. לטענתו, אין בביטויים המובאים בקובלנה שום דבר החורג מהביקורת המותרת הנהוגה והמקובלת בתקשורת וגם בכנסת - בנושאים ציבוריים השנויים במחלוקת. לדעת הנקבל יש לראות בקובלנה ניסיון לסתימת פיות של חברי הכנסת, לפחות אלה שדעתם אינה כדעתו של הקובל.

3. תגובת משרד המשפטים

ביום 3.5.2000 שלחה עו"ד טליה ששון, מנהלת המחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות המדינה, על דעת פרקליטת המדינה, תשובה לח"כ גפני על מכתבו ליועץ המשפטי לממשלה בזו הלשון:

"אכן, דברי ח"כ לפיד כנגד הציבור החרדי בוטים, וניתן להזדהות עם הפגיעה שחשת בשם הציבור אותו אתה מייצג. עם זאת, הדברים מצויים בתחום הבעת הדעה הפוליטית, ואינם מצדיקים פתיחה בהליכים פליליים.

עמדה זו מתחייבת ביתר שאת, לאור מדיניות התביעה הכללית, שהיא מדיניות מרוסנת לגבי אכיפת עבירות המכרסמות בעיקרון חופש הביטוי.

עוד נוסף, כי מקרה קונקרטי זה, בו מדובר בהתבטאות של ח"כ, מחייב בחינה נוספת על הבחינה הרגילה של התבטאויות, והיא האם ניתן לקבוע שהתבטאויותיו בנושאים אלה אינן חוסות תחת כנפי החסינות המהותית, שאינה ניתנת להסרה כלל.

כאמור, במקרה הקונקרטי לא מצאנו לנכון לבחון גם שאלה זו האחרונה, וזאת לאור עמדתנו לגופו של עניין.

בנסיבות אלה כמבואר לעיל לא נוכל לקבל את תלונתך.

4. דיוני ועדת האתיקה

ועדת האתיקה דנה בקובלנה במשך מספר ישיבות (בימים 27.7.2000, 18.9.2000 ו- 21.8.2001).

הועדה התלבטה רבות בשאלה האם הכתבה שפורסמה בעיתון "מעריב" על ידי ח"כ לפיד היא בגדר הבעת דעה מותרת על ידי חבר הכנסת במסגרת מילוי תפקידו או שמא מדובר בפעולה המהווה שימוש בלתי ראוי בחסינות של חבר הכנסת, התנהגות המהווה הפרה של כלל 2 לכללי האתיקה של חברי הכנסת (להלן - כללי האתיקה).

5. החלטות ועדת האתיקה

5.1 כלל 2 לכללי האתיקה קובע:

"חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת וימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו כחבר הכנסת".

על אף העובדה שהיועץ המשפטי לממשלה ראה את האמור בכתבה נשוא הקובלנה כדברים המצויים בתחום הבעת הדעה הפוליטית ואינם מצדיקים פתיחה בהליכים פליליים - הגיעה ועדת האתיקה למסקנה, לאור קביעת היועץ המשפטי לממשלה כי מדובר בדברים בוטים כנגד הציבור החרדי וכי ניתן להזדהות עם הפגיעה שחש הקובל בשם הציבור אותו הוא מייצג, שהנקבל בכל זאת עבר על הוראות כלל 2 לכללי האתיקה ועשה שימוש בלתי ראוי בחסינותו.

5.2 בתוקף סמכותה לפי סעיף 20 (א) (1) לכללי האתיקה, החליטה ועדת האתיקה להטיל על ח"כ יוסף לפיד הערה.

5.3 כמו כן החליטה ועדת האתיקה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 20(ב) לכללי האתיקה, לצוות על פרסום ההחלטה בדרך של הנחתה על שולחן הכנסת.